

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Ps 708990 22 Rev
Sarajevo, 05.03.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Gorana Nezirovića, kao predsjednika vijeća, Sanje Jaramaz-Dedić i Sanele Kovač-Grabonjić, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „HOTEL BEVANDA“ d.o.o. Mostar, Ulica Stara lička b.b., Mostar, koga zastupa punomoćnik Advokatsko društvo „DONKO“ d.o.o. Mostar, Ulica Bulevar Narodne Revolucije broj 35., Mostar, protiv tuženog „UNIQA OSIGURANJE“ d.d. Sarajevo, Ulica Obala Kulina Bana broj 9, Sarajevo, koga zastupa punomoćnik S. Š., zaposlenik tuženog, radi naknade štete, vrijednost predmeta spora 25.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Ps 708990 20 Pž od 15.09.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 05.03.2024. godine, donio je

P R E S U D U

Dopušta se revizija tuženog u pogledu prvog postavljenog pravnog pitanja te se revizija usvaja i obje nižestepene presude preinačavaju tako što se tužbeni zahtjev odbija.

Nalaže se tužitelju da tuženom nadoknadi troškove postupka u iznosu od 250,00 KM, u roku od 30 dana od dana prijema prepisa ove presude.

Revizija se odbacuje u pogledu drugog postavljenog pravnog pitanja.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 708990 18 Ps od 29.04.2020. godine stavom jedan odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu izmakle dobit zbog neupotrebe oštećenog dijela hotela za vrijeme saniranja štete u iznosu od 10.829,14 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 17.08.2017. godine pa sve do konačne isplate. Stavom dva i tri obavezan je tuženi isplatiti tužitelju naknadu štete zbog izlivanje vode u iznosu od 8.590,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana 17.08.2017. godine pa sve do konačne isplate, dok je u preostalom dijelu preko dosuđenog od 8.590,50 KM do zahtijevane visine od 13.794,15 KM, zahtjev odbijen kao neosnovan. Stavom četiri odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 708990 20 Pž od 15.09.2022. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude tuženi je blagovremeno izjavio reviziju zbog povrede odredba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da ovaj sud reviziju dozvoli i usvoji na osnovu odredbe člana 237. stav 3. i 4. Zakona o parničnom

postupku, drugostepenu presudu preinači i odbije tužbeni zahtjev ili da drugostepenu presudu ukine i predmet vrati drugostepenom sud na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužitelj osporava navode iste i predlaže da se odbaci kao nedopuštena ili odbije kao neosnovana.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP), ovaj revizijski sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Prema odredbi člana 237. stav 3. ZPP Vrhovni sud Federacije može, izuzetno, dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Odredbom člana 241. stav 2. ZPP propisano je da u povodu revizije iz člana 237. stav 3. ovog zakona, revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni zbog kojeg je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose.

Predmet spora je zahtjev za naknadu štete iz ugovora o osiguranju prema zaključenoj polisi broj P11-0000076634.

Pred nižestepenim sudovima je, u bitnom, utvrđeno da su tužitelj kao ugovarač osiguranja i tuženi kao osiguravatelj dana 05.12.2016. godine zaključili pismeni ugovor o osiguranju imovine tužitelja koja je navedena u polici osiguranja broj P11-0000076634, kojom policom je ugovoren i dopunski rizik od izlivanja vode iz vodovodnih, kanalizacionih i cijevi centralnog grijanja, koja polisa je vinkulirana u korist Nova banka ad Banja Luka, da se dana 17.07.2017. godine desio štetni događaj (izljevanje vode) na osiguranoj imovini tužitelja, pri čemu je došlo do oštećenja iste, da je tuženi tužitelju u vansudskom postupku isplatio nesporni dio štete u iznosu od 3.946,65 KM.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je odluku o usvajanju tužbenog zahtjeva zasnovao na pravnom zaključku da tužitelj kao ugovarač osiguranja ima aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe za naknadu štete zbog nastupanja osiguranog slučaja, ali da isplata svote osiguranja nakon usvajanja tužbenog zahtjeva prelazi sa ugovarača na banku prema odredbi člana 938. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima² (u daljem tekstu ZOO), pa je obavezao tuženog da tužitelju na ime materijalne štete isplati iznos od 8.590,50 KM sa zakonskim zateznim kamatama koje teku počev od 17.08.2017. godine u skladu sa odredbama člana 277. i 278. ZOO.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravni stav prvostepenog suda o neosnovanosti prigovora aktivne legitimacije, te je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu potvrdio u dosuđujućem dijelu.

¹ „Službene novine F BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni list SFRJ 29/78, 39/85 i 57/89 i Službeni list R BiH 2/92, 13/92 i 13/94 i Službene novine F BiH broj 29/03“

Osporavajući pravilnost pravnih zaključaka drugostepenog suda tuženi u reviziji postavlja sljedeća pravna pitanja:

1. Da li ugovarač osiguranja ima aktivnu legitimaciju da vodi parnični postupak i naplati naknadu nastale štete bez pristanka osobe čiji je interes osiguran i kome ona pripada, uzimajući u obzir da su prava i vinkulirana u korist te osobe?
2. Da li se u ugovornom osiguranju, u pogledu vremena od kada počinje teći zakonska zatezna kamata na glavnici računa datum pravosnažne presude postupajućeg suda kojom se jasno utvrdila obaveza osiguravajućeg društva, kao i visina novčanog iznosa koji osiguranik potražuje, i da li sa tim danom osiguravajuće društvo pada u docnju, zbog čega je dužan od tada plaćati zakonsku zateznu kamatu?

Kao razlog važnosti u odnosu na prvo postavljeno pitanje tuženi navodi da je navedeno pravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava jer zauzeti pravni stav nižestepeni sudovi nije u saglasnosti sa pravnim stavovima koje su u svojim odlukama zauzima Kantonalni sud u Sarajevu u predmetima broj 65 0 Ps 693089 19 Pž i 65 0 P 896784 21 P i Kantonalni sud u Širokom Brijegu u predmetu 63 0 P 027456 16 Gž.

U odnosu na drugo postavljeno pitanje tuženi navodi da je navedeno pravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i da bi se tok zakonskih zateznih kamata trebao računati od dana presuđenja, te da su takvo stajalište zauzeli ranije Vrhovni sud F BiH, Kantonalni sud u Sarajevu i Ustavni sud BiH.

Ovaj revizijski sud je ocijenio da bi odlučivanje po reviziji, u pogledu prvog postavljenog pitanja, bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima, odnosno da je postavljeno pravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, jer pravno shvatanje drugostepenog suda nije podudarno sa već ranije zauzetim pravnim shvatanjima revizijskog suda o tom pitanju izraženim u predmetima Vrhovnog suda F BiH broj 65 0 Ps 693089 22 Rev i 68 0 P 023989 17 Rev. U navedenim predmetima ovaj sud je zauzeo pravni stav da tužitelj koji nije osiguranik već samo ugovarač osiguranja ne može vršiti prava iz osiguranja čak i kada drži polis bez pristanka osobe čiji je interes osiguran i kojoj ona pripadaju, pa nije aktivno legitimisan potraživati isplatu naknade iz osiguranja bez pristanka korisnika osiguranja (član 905. stav 1. ZOO).

Odredbom člana 905. stav 1. ZOO je propisano da u slučaju osiguranja za tuđi račun ili za račun koga se tiče, obaveza plaćanja premije i ostale obaveze iz ugovora o osiguranju dužan je izvršavati ugovarač osiguranja, ali on ne može vršiti prava iz osiguranja, čak i kad drži policu, bez pristanka lica čiji je interes osiguran i kome ona pripadaju.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudovi proizilazi da tužitelj nije bio osiguranik po polici osiguranja, već samo ugovarač osiguranja, pa stoga isti ne može vršiti prava iz osiguranja čak i kada drži policu bez pristanka osobe čiji je interes osiguran i kojoj ona pripadaju. Kako je u konkretnom slučaju osiguranik Nova banka ad Banja Luka, tužitelju kao ugovaraču osiguranja ne pripada pravo zahtijevati naknadu štete od tuženog zbog nastupanja osiguranog slučaja bez pristanka osiguranika, a takvog pristanka u ovom slučaju nije bilo.

Na osnovu izloženog nižestepeni sudovi su pogrešnom primjenom materijalnog prava odbili prigovor tuženog o nepostojanju aktivne legitimacije tužitelja za podnošenje predmetne tužbe, pri čemu je bez uticaja na odlučivanje u ovoj pravnoj stvari okolnost da tužitelj nema

neizmirenih obaveza prema osiguraniku, kao i da je tuženi tužitelju na ime nespornog dijela štete isplatio određeni novčani iznos.

Kako pravni stav drugostepenog suda o postojanju aktivne legitimacije tužitelja u ovoj pravnoj stvari nije u saglasnosti sa stavom koji je o tom pitanju izrazio revizijski sud, to je primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP reviziju valjalo usvojiti i odlučiti kao u stavu prvom ove revizijske odluke.

Odlučujući o troškovima cijelog postupka u skladu sa odredbom člana 397. stav 2. ZPP, ovaj sud je primjenom odredbi članova 386. stav 1, 387. stav 1. i 396. stav 1. ZPP obavezao tužitelja da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 250,00 KM na ime troškova izvršenog vještačenja prema postavljenom zahtjevu.

Neosnovan je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju jer ova procesna radnja nije bila potrebna za vođenje parnice (član 397. stav 1. u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP).

Kako je revizijski sud usvojio reviziju u pogledu prvog postavljenog pitanja i odluke nižestepenih sudova preinačio na način da je odbio tužbeni zahtjev, to revizija u pogledu drugog postavljenog pitanja nije dozvoljena, jer odluka o sporu ne zavisi od rješenja ovog pitanja, pa nisu ispunjene pretpostavke za dopuštenost revizije u smislu odredaba člana 237. stav 3. ZPP, te je na osnovu odredbe člana 247. stav 4. i 7. ZPP valjalo odlučiti kao u stavu tri izreke ove presude.

Predsjednik vijeća
Goran Nezirović, s.r.